

Pojistné na všeobecné zdravotní pojištění

Právní úprava:

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

Osobní rozsah zdravotního pojištění

Dle zákona č. 48/1997 Sb. jsou zdravotně pojištěny:

- osoby, které mají trvalý pobyt na území ČR
- osoby bez trvalého pobytu na území ČR, pokud jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území ČR

Vznik a zánik zdravotního pojištění

Zdravotní pojištění vzniká dnem:

- narozením u osob s TP na území ČR
- kdy se osoba bez TP stala zaměstnancem ...
- získáním TP na území ČR

Zdravotní pojištění zaniká dnem:

- úmrtím pojištěnce nebo jeho prohlášením za mrtvého
- kdy osoba bez TP přestala být zaměstnancem ...
- ukončením TP na území ČR

Pojištěnci zdravotního pojištění

- ✘ zaměstnanci
- ✘ osoby samostatně výdělečně činné
- ✘ osoby, za které je plátcem pojistného stát
- ✘ osoby bez zdanitelných příjmů

Zaměstnanci

- ✘ pro účely ZP se považují fyzické osoby, které plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti nebo funkčních požitků – viz § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

s výjimkou:

- ✘ osob, které mají pouze příjmy dle § 6 ZDZP, které nejsou předmětem daně nebo jsou osvobozeny
- ✘ žáků nebo studentů, kteří mají pouze příjmy dle § 6 ZDZP za práci z praktického výcviku
- ✘ osoby činné na základě dohody o provedení práce
- ✘ osoby, které v kalendářním měsíci nedosáhnou započitatelného příjmu

Všechny ostatní osoby, které mají příjem podle § 6 ZDZP patří do okruhu zaměstnanců bez ohledu na to, zda jsou či nejsou účastny nemocenského pojištění.

Osoby, které v kalendářním měsíci nedosáhnou započitatelného příjmu

- ✘ osoby, které v pracovním poměru vykonávají sjednané práce jen občas a nepravidelně podle potřeb zaměstnavatele (tzv. zaměstnanec na nepravidelnou výpomoc)
- ✘ členové družstev, kteří nemají pracovněprávní vztah k družstvu, ale vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni
- ✘ osoby činné na základě dohody o pracovní činnosti
- ✘ dobrovolní pracovníci pečovatelské služby

Započitatelný příjem – hrubý příjem 2.000 Kč

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)

- ✘ osoby podnikající v zemědělství
- ✘ osoby provozující živnost
- ✘ osoby provozující podnikání podle zvláštních předpisů
- ✘ společníci v.o.s. a komplementáři k.s.
- ✘ osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů
- ✘ osoby vykonávající nezávislé povolání
- ✘ osoby vykonávající činnost mandátáře na základě mandátní smlouvy dle ObchZ
- ✘ spolupracující osoby osob samostatně výdělečně činných

Osoby, za které je plátcem pojistného stát

- ✘ nezaopatřené děti – dle zákona o státní sociální podpoře
- ✘ poživatelé důchodů z důchodového pojištění
- ✘ ženy na mateřské a rodičovské dovolené, ženy pobírající peněžitou pomoc v mateřství a muži po dobu jejich nepřítomnosti v práci, po kterou se jim poskytuje peněžitá pomoc nemocenského pojištění
- ✘ příjemci rodičovského příspěvku
- ✘ uchazeči o zaměstnání vč. těch, kteří přijali krátkodobé zaměstnání
- ✘ osoby, které jsou závislé na péči jiné osoby ve stupni II , III nebo IV a osoby pečující
- ✘ osoby konající základní (náhradní službu v ozbrojených silách, další službu nebo civilní službu a osoby povoláné k vojenskému cvičení
- ✘ osoby ve výkonu zabezpečovací detence nebo vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody
- ✘ atd.
- mají-li tyto osoby příjmy ze zaměstnání nebo ze SVČ, je plátcem pojistného stát i tyto osoby

Zvláštní případy, kdy plátcem pojistného je pouze stát

- ✘ osoby celodenně, osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku
- ✘ osoby, které jsou plně invalidní nebo které dosáhly věku potřebného pro nárok na starobní důchod, avšak nesplňují další podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu nebo starobního důchodu
- ✘ osoby s trvalým pobytem na území ČR, příjemci dávek nemocenského pojištění, za které není plátcem pojistného zaměstnavatel ani stát, které neplatí pojistné ani jako osoby samostatně výdělečně činné
- stát je plátcem pojistného za podmínky, že tyto osoby nemají příjmy ze zaměstnání nebo SVČ příp. důchod z ciziny do výše minimální mzdy

Osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP)

- ✘ pojištěnec s trvalým pobytem v ČR, za kterého není po celý kalendářní měsíc plátcem pojistného ani zaměstnavatel, ani stát, ani pojištěnec sám není plátcem pojistného jako OSVČ

Např.:

- žena v domácnosti, kdy za ni není plátcem stát z jiného důvodu
- student, který studuje na škole, která nebyla Ministerstvem školství označena jako soustavná příprava na budoucí povolání (některé jazykové školy, většina škol v cizině atd.), případně student starší 26 let
- zaměstnanec, který pracuje jen na dohody o provedení práce
- nezaměstnaný, který není v evidenci úřadu práce
- pojištěnec, který má jen takové příjmy, které nepodléhají dani z příjmů nebo jsou zdaňovány jen podle 8, 9 nebo 10 ZDZP
- student, který po ukončení školy nenastoupí ihned po prázdninách do zaměstnání nebo nezačne podnikat
- osoba, která ukončí pracovní poměr a nestane se nejpozději v nejbližším kalendářním měsíci zaměstnancem a nemá příjmy ze SVČ, ani za ni není plátcem pojistného stát
- chovanec psychiatrické léčebny, který nepobírá žádný důchod

Plátcí pojistného zdravotního pojištění

- ✘ pojištěnci, a to:
 - zaměstnanci
 - osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)
 - osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP)
- ✘ zaměstnavatelé
- ✘ stát

Výše pojistného

= SAZBA x VYMĚŘOVACÍ ZÁKLAD
za ROZHODNÉ OBDOBÍ
zaokrouhlení na celé Kč nahoru

Sazba = 13,5%

Zaměstnanec + zaměstnavatel

Pojistné za zaměstnance hradí:

- z 1/3 zaměstnanec 4,5 %
- ze 2/3 zaměstnavatel 9 %

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Vyměřovací základ:

= úhrn příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob s výjimkou osvobozených a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském nebo důchodovém pojištění

Do vyměřovacího základu zaměstnance se nezahrnuje:

- ✘ náhrada škody podle zákoníku práce
- ✘ odstupné a další odstupné, odchodné a odbytné poskytovaná na základě zvláštních právních předpisů a odměna při skončení funkčního období náležející podle zvláštních právních předpisů
- ✘ věnostní přídavek horníků
- ✘ odměny vyplácené podle zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích, pokud vytvoření a uplatnění vynálezu nebo zlepšovacího návrhu nemělo souvislost s výkonem zaměstnání
- ✘ jednorázová sociální výpomoc poskytnutá zaměstnanci k překlenutí jeho mimořádně obtížných poměrů vzniklých v důsledku živelní pohromy, požáru, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiné mimořádně závažné události
- ✘ plnění, které bylo poskytnuto poživateli starobního nebo plného invalidního důchodu po uplynutí jednoho roku ode dne skončení zaměstnání

Zaměstnanec + zaměstnavatel

Min VZ = minimální mzda

tj. od 1.1.2007 8.000 Kč tzn. min ZP 1.080 Kč

(viz Nařízení vlády č. 567/2006 Sb. s účinností od 1. ledna roku 2007)

příp. poměrná část dle počtu kalendářních dnů

Min VZ neplatí pro osoby (VZ = skutečný příjem):

- za kterou je plátcem pojistného stát
- které současně vedle zaměstnání vykonávají SVČ a odvádí pojistné alespoň z min VZ pro OSVČ
- osoby celodenně, osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku
- osoby, které jsou plně invalidní nebo které dosáhly věku potřebného pro nárok na starobní důchod, avšak nesplňují další podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu nebo starobního důchodu
- atd.

Zaměstnanec - pracovní volno bez náhrady příjmu

připočte se do VZ za každý kalendářní den, ve kterém trvalo pracovní volno, poměrná část minimální mzdy za kalendářní den trvání pracovního volna

- jednu třetinu pojistného hradí zaměstnanec
- zaměstnanec se může písemnou smlouvou zavázat, že zaplatí zaměstnavateli zcela, nebo z části částku dvou třetin pojistného, kterou má zaměstnavatel povinnost za něj zaplatit v době, kdy mu poskytl pracovní volno bez náhrady příjmu

Netýká se osob, které v tomto období:

- vykonávají veřejnou funkci
- práci pro jiného zaměstnavatele
- patří mezi pojištěnce, kteří nemají určen minimální vyměřovací základ
- se zdržují dlouhodobě v cizině, je v cizině zdravotně pojištěn a učinil před odjezdem písemné prohlášení u zdravotní pojišťovny

Zaměstnanec – neomluvená nepřítomnost v práci

- při neomluvené nepřítomnosti v práci (neomluvené absenci) se při odvodu pojistného zdravotního pojištění za každý kalendářní den, ve kterém trvala neomluvená nepřítomnost v práci, vždy do vyměřovacího základu zahrnuje poměrná část minimální mzdy
- zaměstnanec je přímo povinen zaplatit zaměstnavateli částku odpovídající pojistnému, kterou musí zaměstnavatel za něj za tuto dobu uhradit

Zaměstnanec – maximální VZ

Maximální VZ = 48 násobek průměrné mzdy

tj. pro 2009 – 1.130.640 Kč

Max VZ = Σ VZ v kalendářním roce

- zaveden od 1. 1. 2008 zákonem č.261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
- v případě jediného zaměstnání v průběhu kalendářního roku od dosažení maxima je vyměřovací základ zaměstnance do konce kalendářního roku nulový
- bylo-li dosaženo max VZ z úhrnu příjmů zúčtovaných více zaměstnavateli, považuje se část pojistného zaplaceného zaměstnancem vypočtená z úhrnu Vzů přesahujících max VZ za přeplatek zaměstnance na pojistném a zaměstnanec může požádat o vrácení přeplatku až po skončení kalendářního roku; stejně se postupuje v případě navazujících zaměstnání

Průměrná mzda

§ 3 odst. 15 věta třetí z.č. 592/1992 Sb.

- ✘ součin všeobecného vyměřovacího základu stanoveného nařízením vlády pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; zaokrouhlení na celé koruny nahoru

Nařízení vlády č. 365/2008 Sb.:

VVZ za rok 2007	21.527 Kč
PK	1,0942
Průměrná mzda	23.555 Kč

Osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP)

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Sazba = 13,5 %

Vyměřovací základ = minimální mzda

tj. od 1.1.2007 8.000 Kč

tzn. ZP = 1.080 Kč

Osoby, za které je plátcem pojistného stát

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Sazba = 13,5 %

Vyměřovací základ = 25 % všeobecného
vyměřovacího základu stanoveného nařízením
vlády

tj. od 1.1.2009 25% z 23.555 Kč tzn. VZ = 5.889 Kč => ZP = 796 Kč

ALE !! - na základě přechodných ustanovení z. č. 261/2007 Sb. se
vyměřovací základ pro rok 2008 použije i pro rok 2009

tj. od 1.1.2008 25% z 20.050 Kč tzn. VZ = 5.013 Kč

tzn. ZP = 677 Kč

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)

Rozhodné období = kalendářní rok

Sazba = 13,5 %

Vyměřovací základ:

50 % příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)

Max VZ = 48 x 23.555 Kč = **1.130.640 Kč**

tj. 48 x průměrné mzdy

Max ZP za kalendářní rok = 152.637 Kč

Min VZ = 12 x 0,5 x 23.555 Kč = **141.330 Kč**

tj. dvanáctinásobek 50% průměrné mzdy

Min ZP za kalendářní rok = 19.080 Kč

Průměrná mzda

§ 3 odst. 15 věta třetí z.č. 592/1992 Sb.

- ✘ součin všeobecného vyměřovacího základu stanoveného nařízením vlády pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; zaokrouhlení na celé koruny nahoru

Nařízení vlády č. 365/2008 Sb.:

VVZ za rok 2007	21.527 Kč
PK	1,0942
Průměrná mzda	23.555 Kč

OSVČ – minimální VZ

Není stanoven u OSVČ v kalendářních měsících, ve kterých tato osoba:

- nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost ani jeden den (nutno oznámit zahájení i ukončení výdělečné činnosti)
- byla po celý kalendářní měsíc uznána práce neschopnou a měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných
- osobou, za kterou platí pojistné také stát
- osobou s těžkým tělesným, smyslovým nebo mentálním postižením, které se poskytují mimořádné výhody II. nebo III. stupně podle předpisů o sociálním zabezpečení
- osobou, která dosáhla věku potřebného pro nárok na starobní důchod, avšak nesplňuje další podmínky pro jeho přiznání
- osobou, která celodenně, osobně a řádně pečovala alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku
- osobou, která byla současně vedle SVČ zaměstnancem a pojistné z tohoto zaměstnání odváděl za ni zaměstnavatel, a to vypočtené alespoň z min VZ stanoveného pro zaměstnance tzv. souběh

OSVČ – zálohy na ZP

V prvním kalendářním roce zahájení činnosti:

- zálohy z min měsíčního VZ tj. $141.330 \text{ Kč}/12 = 11.777,50 \text{ Kč}$ tzn. min záloha 1.590 Kč
- lze si stanovit zálohu vyšší
- osoba, za kterou je plátcem pojistného stát není povinna hradit zálohy

V následujících letech výkonu SVČ:

- z měsíčního VZ tj. VZ ze SVČ v předchozím roce / počet měsíců výkonu SVČ
- platba poprvé za kalendářní měsíc, kdy byl nebo měl být podán Přehled
- max měsíční VZ = 94 220 Kč tzn. max záloha = 12 720 Kč
- měsíční zálohy na pojistné není povinna platit OSVČ, která je současně zaměstnancem a SVČ není hlavním zdrojem jejích příjmů

Pojistné na sociální pojištění

Právní úprava:

- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Pojistné na sociální zabezpečení

■ pojistné na důchodové pojištění

- důchody starobní, plný a částečný invalidní, vdovské a sirotčí

■ příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

■ pojistné na nemocenské pojištění

- nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství
- ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
(*ne OSVČ*)

Poplatníci pojistného

- **zaměstnavatelé**

(tj. právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň 1 zaměstnance)

- **zaměstnanci**

- **osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)**

- **osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění**

Výše pojistného

= SAZBA x VYMĚŘOVACÍ ZÁKLAD
za ROZHODNÉ OBDOBÍ
zaokrouhlení na celé Kč nahoru

Zaměstnanci – účasť na NP i DP

Zaměstnanci jsou účastni NP a DP, jestliže:

- vykonávají zaměstnání na území ČR příp. jinak
- zaměstnání trvalo nebo mělo trvat alespoň 15 kalendářních dnů
- sjednaná částka započitatelného příjmu (tzv. rozhodný příjem) z tohoto zaměstnání za kalendářní měsíc činí alespoň částku rozhodnou pro účast na pojištění tj. 2000,- Kč (bude zvyšována podle vývoje průměrné mzdy)

Zaměstnanci – účast pouze na DP

- společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni
- členové družstva, kteří vykonávají činnost v orgánech družstva mimo pracovněprávní vztah za odměnu, jejíž výše je předem určena, pokud výkon této činnosti není podle stanov družstva považován za výkon práce pro družstvo
- účastní DP jen v těch kalendářních měsících, v nichž jim byl zúčtován příjem započitatelný do VZ pro stanovení pojistného alespoň 5.900 Kč tj. 1/4 průměrné mzdy, zaokrouhlená na 100 Kč nahoru tj. 0,25 x 23.555 Kč

Zaměstnavatel

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Vyměřovací základ = úhrn VZ zaměstnanců

Sazba = 25 %

z toho: 2,3% na nemocenské pojištění

21,5 % na důchodové pojištění

1,2 % na státní politiku zaměstnanosti

Sazba = 21,5 % u zaměstnanců účastných pouze DP

- ✘ je povinen odvádět i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec
- ✘ zaměstnavatel odečte polovinu částky, kterou zúčtoval zaměstnancům na náhradě mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti od pojistného a odvádí rozdíl
- ✘ splatnost od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce, v téže lhůtě Přehled

Zaměstnanci

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Vyměřovací základ

= úhrn příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob dle § 6 z.č. 586/1992 Sb. s výjimkou osvobozených příjmů a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění nebo účast jen na důchodovém pojištění

Sazba = 6,5 %

✘ pojistné odvádí zaměstnavatel

Maximální vyměřovací základ

Max VZ za kalendářní rok = 1.130.840 Kč
tj. 48 x průměrná mzda 23.555 Kč

- v případě jediného zaměstnání v průběhu kalendářního roku od dosažení maxima je vyměřovací základ zaměstnance do konce kalendářního roku nulový
- v dalších případech zaměstnanec požádá o vrácení přeplatku
- v případě souběhu zaměstnání a SVČ se sníží VZ nejdříve u SVČ

Osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Vyměřovací základ

= částka určená

= nejméně však měsíčně $\frac{1}{4}$ průměrné mzdy

tj. $0,25 \times 23.555 \text{ Kč}$ tj. 5889 Kč

Sazba = 28 % na důchodové pojištění

Nejnižší měsíční pojistné = 1.649 Kč

Samostatná výdělečná činnost

Vedlejší samostatná výdělečná činnost, pokud OSVČ v kalendářním roce:

- ✘ vykonávala zaměstnání zakládající účast na NP příp. pouze na DP
- ✘ měla nárok na výplatu částečného nebo plného invalidního nebo jí byl přiznán starobní důchod
- ✘ měla nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství,
- ✘ byla nezaopatřeným dítětem
- ✘ atd.

Hlavní samostatná výdělečná činnost:

- ✘ ta, co není vedlejší

OSVČ hlavní – důchodové pojištění

OSVČ hlavní je účastna důchodového pojištění v kalendářním roce po dobu, po kterou vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

Rozhodné období = kalendářní rok

Sazba = 29,2 % z toho: 28 % na důchodové pojištění
1,2 % na státní politiku zaměstnanosti

Vyměřovací základ = určený

OSVČ hlavní – důchodové pojištění

Maximální VZ:

- ✘ počet měsíců SVČ x max měsíční VZ tj. 1.130.640 Kč/rok
(48 x průměrná mzda)
- ✘ max měsíční VZ = 4 x průměrná mzda = 94.220 Kč
- ✘ tzn. max 27.513 Kč/měsíc
- ✘ POZOR – posuzuje se spolu s příp. úhrnem VZ zaměstnance !!

Minimální VZ:

- ✘ 50 % daňového základu tj. v podstatě DZD dle § 7 ZDZP
- ✘ počet měsíců SVČ x min měsíční VZ tj. 70.668 Kč/rok
- ✘ platí ten min VZ, který je vyšší !!!

Minimální měsíční VZ = 25 % průměrné mzdy

tj. od 1.1. 2009 $0,25 \times 23.555 \text{ Kč} = \text{min měs. VZ } 5.889 \text{ Kč}$
tzn. min 1.720 Kč/měsíc

OSVČ vedlejší – důchodové pojištění

OSVČ vedlejší je účastna důchodového pojištění pokud její příjem z vedlejší SVČ dosáhl v kalendářním roce alespoň rozhodné částky, příp. poměrnou část.

Rozhodná částka = 2,4 x průměrná mzda
tj. pro 2009 56.532 Kč

Rozhodné období = kalendářní rok

Sazba = 29,2 % z toho: 28 % na důchodové pojištění
1,2 % na státní politiku zaměstnanosti

Vyměřovací základ = určený

OSVČ vedlejší – důchodové pojištění

Max VZ = 1.130.640 Kč/rok příp. poměrná část

✘ POZOR – posuzuje se spolu s příp. úhrnem VZ zaměstnance !!

Minimální VZ:

- ✘ 50 % daňového základu tj. v podstatě DZD dle § 7 ZDZP
- ✘ počet měsíců SVČ x min měsíční VZ
- ✘ platí ten min VZ, který je vyšší !!!

Minimální měsíční VZ = 10 % průměrné mzdy

tj. od 1.1. 2009 min VZ 2.356 Kč, min 688 Kč/měsíc

OSVČ – placení záloh na DP

OSVČ hlavní:

- je povinna platit zálohy na DP alespoň v minimální výši ode dne zahájení činnosti
- minimální výše záloh 1720 Kč/měsíc

OSVČ vedlejší:

- je povinna platit zálohy v případě, že se k DP sama dobrovolně přihlásí
- minimální výše záloh 688 Kč/měsíc

Nemocenské pojištění – okruh pojištěných osob

- ✘ zaměstnanci účastni NP
- ✘ osoby samostatně výdělečně činné

Od 1.1.2009 již nejsou nemocensky pojištěni:

- společníci a jednatelé s.r.o.
- komanditisté komanditních společností
- členové družstva, kde podmínkou členství není pracovní vztah k družstvu
- studenti a žáci

- rovněž mj. činnost na základě dohody o provedení práce nezakládá účast na DP a NP

OSVČ – nemocenské pojištění

- ✘ účast na NP OSVČ je dobrovolná
- ✘ od 1.1.2009 výše plateb NP se již neodvíjí od záloh na pojistné na DP

Rozhodné období = kalendářní měsíc

Sazba = 1,4 %

Vyměřovací základ =

měsíční základ, jehož výši určuje OSVČ

Min měsíční VZ = 2x rozhodná částka pro účast zaměstnanců na NP tj. 2x 2.000 Kč = 4.000 Kč

Minimální měsíční pojistné činí 56 Kč

Náhrada mzdy v době prvních 14 kalendářních dnů DPN nebo karantény

- ✘ od 1.1.2009 je zaměstnavatel povinen zaměstnanci poskytovat náhradu mzdy v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény - § 192 zákoníku práce
- ✘ z prostředků zaměstnavatele, refundace 50% z vyplacené náhrady mzdy
- ✘ nepodléhá SP, ZP, ani DZP FO, a to do základní výše
- ✘ může být poskytována až do výše průměrného výdělku

Náhrada mzdy v době prvních 14 kalendářních dnů DPN nebo karantény

Náhrada mzdy přísluší ve výši :

- 25 % průměrného výdělku za první 3 dny karantény
- 60% průměrného výdělku od 4. dne DPN nebo karantény

Přičemž se průměrný výdělek upraví stejným způsobem, jakým se upravuje denní vyměřovací základ pro výpočet nemocenského, redukční hranice se však vynásobí koeficientem 0,175, neboť průměrný výdělek se stanoví jako hodinový.

Výpočet náhrady mzdy

- ✘ redukční hranice stanovené pro účely nemocenského pojištění se upraví tak, že se vynásobí koeficientem 0,175, a poté zaokrouhlí na haléře směrem nahoru (dvě desetinná místa) – tím se určí hodinové redukční hranice pro redukcí vypočteného průměrného hodinového výdělku

Pro rok 2009 jsou redukční hranice pro výpočet dávek NP stanoveny takto:

I. redukční hranice = 786 Kč

II. redukční hranice = 1178 Kč

III. redukční hranice = 2356 Kč

Redukční hranice pro úpravu průměrného hodinového výdělku na rok 2009:

I. redukční hranice = 786 Kč x 0,175 = 137,55 Kč

II. redukční hranice = 1.178 Kč x 0,175 = 206,15 Kč

III. redukční hranice = 2.356 Kč x 0,175 = 412,30 Kč

Výpočet náhrady mzdy

Postup redukce:

- ✘ do částky I. RH se započítává z PHV částka 90%
tj. $137,55 \text{ Kč} \times 0,90 = \underline{123,795 \text{ Kč}}$
- ✘ z částky nad I. RH do II. RH se započítává z PHV 60%
tj. $206,15 \text{ Kč} - 137,55 \text{ Kč} = 68,60 \text{ Kč} \times 0,60 = \underline{41,16 \text{ Kč}}$
- ✘ z částky nad II. RH do III. RH se započítává z PHV 30%
tj. $412,30 \text{ Kč} - 206,15 \text{ Kč} = 206,15 \text{ Kč} \times 0,30 = \underline{61,845 \text{ Kč}}$
- ✘ k částce PHV nad III. RH se nepřihlíží

Příklad

Zaměstnanec je DPN od 10.2.2009 (úterý) do 27.2.2009 (pátek). Jeho týdenní pracovní úvazek je 40 pracovních hodin, pracovní doba pondělí až pátek po 8 hodinách denně. Průměrný hodinový výdělek z rozhodného období (4. čtvrtletí 2008) činí 347,53 Kč.

Redukce průměrného výdělku:

$$(0,90 \times 137,55) + 0,60 (206,15 - 137,55) + 0,30 (347,53 - 206,15) \\ = 123,795 + 41,16 + 42,414 = \underline{207,369 \text{ Kč}}$$

Hodinová výše náhrady mzdy:

$$0,60 \times 207,369 = \underline{124,4214 \text{ Kč}}$$

- ✘ v období za prvních 14 kalendářních dnů trvání DPN (10.2. až 23.2.) je celkem 10 pracovních dní, z toho za první tři pracovní dny NM nenáleží a NM náleží za dalších 7 pracovních dní

Celkový počet hodin, za které náleží NM: $8 \times 7 = 56$ hodin

Poskytnutá výše náhrady mzdy:

$124,4214 \text{ Kč} \times 56 \text{ hod} = 6.967,5984$; zaokrouhleno na 6.968 Kč

- za období od 24.2. do 27.2.2009, tedy za 4 kalendářní dny, náleží zaměstnanci nemocenské
- zaměstnavatel odečte od celkové výše pojistného za kalendářní měsíc únor 2009 $\frac{1}{2}$ zúčtované a vyplacené náhrady mzdy, tedy částku ve výši 3.484 Kč
- zúčtovaná náhrada mzdy ve výši 6.968 Kč se nezahrnuje do VZ pro odvod pojistného a je osvobozena od daně z příjmů

Koordinace sociálního zabezpečení v EU

- vztahuje se na migrující občany

Základní principy:

- princip rovného zacházení
- princip aplikace právního řádu jediného státu
- princip sčítání dob pojištění
- princip zachování nabytých práv

Koordinační nařízení

- Nařízení Rady (EHS) 1408/71 a 574/72
- nadřazena jak vnitrostátnímu právu, tak bilaterálním smlouvám o sociálním zabezpečení

Příslušnost k právním předpisům (pojistná povinnost):

- umožní migrující osobě, aby byla účastna právě jednoho systému sociálního zabezpečení
- základní pravidlo = pravidlo státu výkonu práce nebo činnosti tzn.
 - Osoba zaměstnaná podléhá právním předpisům členského státu, na jehož území pracuje
 - OSVČ podléhá právním předpisům toho členského státu, na jehož území vykonává samostatnou výdělečnou činnost

Základní principy pojistné povinnosti

- ✘ každý je pojištěn pouze v jednom státě
- ✘ migrující osoba je pojištěna ve státě, na jehož území vykonává své zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost až na výjimky
- ✘ příslušnost k právním předpisům se vztahuje na všechny systémy sociálního pojištění (zdravotní, důchodové, nemocenské)
- ✘ nezaopatření rodinní příslušníci jsou pojištěni spolu s pracovníkem
- ✘ neaktivní osoby podléhají právním předpisům země svého bydliště

Výjimky ze základního pravidla pro určení příslušnosti k právním předpisům

- ✘ zvláštní ustanovení pro osoby na palubách lodí, v ozbrojených silách, nezaměstnané, státní úředníky
- ✘ osoby vyslané (OSVČ, zaměstnanci)
- ✘ souběžný výkon činnosti ve dvou nebo více členských státech
- ✘ právo opce osob na diplomatických misích a pomocného personálu Evropských společenství
- Evropské formuláře - E-formuláře - pro zajištění komunikace mezi institucemi sociálního zabezpečení členských států